



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 2. 11. 2022 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Roberta Pekárka a soudců JUDr. Jiřiny Roubíčkové a Mgr. Zdeňka Pořízka v trestní věci obžalovaného

[jméno] [jméno] [příjmení], narozeného [datum] v [obec a číslo], trvale bytem [adresa],

pro přečiny usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku a těžké ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku,

o odvoláních obžalovaného, státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Pelhřimově a poškozených

- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa],

- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa],

- [jméno] [příjmení], narozeného [datum], bytem [adresa],

- [jméno] [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa],

- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa],

- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa],

- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], zastoupenou zákonnou zástupkyní matkou [jméno] [jméno] [příjmení],

- [jméno] [příjmení], narozeného [datum], bytem [adresa], zastoupeného zákonnou zástupkyní matkou [jméno] [příjmení],

proti rozsudku Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 13. 6. 2022, č.j. 7 T 20/2022-574,

takto:

I.

Podle § 258 odst. 1 písm. e), f), odst. 2 trestního řádu se k odvolání státního zástupce a shora jmenovaných poškozených napadený rozsudek částečně zrušuje, a to ve výroku o trestu a ve výrociích o nemajetkové újmě poškozených se týkající.

II.

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu se znovu rozhoduje takto:

Obžalovaný

[jméno] [jméno] [příjmení], [datum narození] v [obec a číslo], trvale bytem [adresa],
se při nezměněném výroku o vině

odsuzuje

podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2 (dva) a půl roku.

Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku a § 82 odst. 1 trestního zákoníku se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu 4 (čtyř) let.

Podle § 73 odst. 1, 3 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu 4 (čtyř) let.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný povinen uhradit na náhradě nemajetkové újmy:

- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], částku 691 031 Kč,
- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], částku 500 000 Kč,
- [jméno] [příjmení], narozenému [datum], bytem [adresa], částku 102 375 Kč,
- [jméno] [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], částku 255 938 Kč,
- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], částku 255 938 Kč,
- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], částku 100 000 Kč,
- [jméno] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], zastoupenou zákonnou zástupkyní matkou [příjmení] [jméno] [příjmení], částku 100 000 Kč,
- [jméno] [příjmení], narozenému [datum], bytem [adresa], zastoupeného zákonnou zástupkyní matkou [jméno] [příjmení], částku 100 000 Kč.

Podle § 229 odst. 2 trestního řádu se poškození [jméno] [příjmení], [datum narození], [jméno] [příjmení], [datum narození], [jméno] [jméno] [příjmení], [datum narození], a [jméno] [příjmení], [datum narození], odkazují se zbytkem nepřiznaného nároku na nemajetkovou újmu na řízení ve věcech občanskoprávních.

III.

Ve výroku o vině a náhradě škody týkající se Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky zůstal napadený rozsudek nedotčen.

IV.

Odvolání obžalovaného [jméno] [jméno] [příjmení] se podle § 256 trestního řádu zamítá.

Odůvodnění:

I. Napadený rozsudek

1. Rozsudkem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 13. 6. 2022, č.j. 7 T 20/2022-574, byl obžalovaný [jméno] [jméno] [příjmení] uznán vinným přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku a těžké ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku. Za tyto přečiny mu byl uložen za užití § 43 odst. 1 trestního zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 let, jehož výkon byl podle 81 odst. 1 trestního zákoníku a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 3 let. Podle § 73 odst. 1, 3 trestního zákoníku byl obžalovanému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu 3 let. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalovanému uložena povinnost uhradit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky škodu ve výši 901 618 Kč. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalovanému uložena povinnost uhradit nemajetkovou újmu [jméno] [příjmení], [datum narození], ve výši 400 000 Kč a [jméno] [příjmení], [datum narození], částku 400 000 Kč a obě poškozené byly podle § 229 odst. 2 trestního řádu se zbytky svých nároků na nemajetkovou újmu odkázány na řízení ve věcech občanskoprávních. Poškození [jméno] [příjmení], [jméno] [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] byli s nároky na náhradu nemajetkové újmy odkázáni zcela podle § 229 odst. 1 trestního řádu na řízení ve věcech občanskoprávních.
2. Podle skutkových zjištění prvostupňového soudu se obžalovaný shora citovaných přečinů dopustil jednáním spočívajícím v tom, že dne 2. 10. 2020 v době kolem 16:50 hod. při jízdě po silnici II. třídy č. 523 v km 25,7 ve směru od obce Krasoňov na obec Humpolec, okr. Pelhřimov, porušil zejména ustanovení § 11 odst. 1 a § 18 odst. 3, odst. 6 zák. č. 361/2000 Sb., když jako řidič osobního vozidla zn. BMW X5, [registrační značka], překročil v místě nejvyšší povolenou rychlost 70 km.h⁻¹, kdy jel rychlostí nejméně 86 km.h⁻¹, a při průjezdu pravotočivé zatáčky vyjel do protisměru, kde se nejprve střetl levou přední částí svého vozidla s levou přední částí protijedoucího osobního vozidla zn. Trabant 601, [registrační značka], řidiče [jméno] [příjmení], a následně se tečně střetl s levým bokem protijedoucího osobního vozidla zn. Ford Mondeo, [registrační značka], řidiče [jméno] [příjmení], přičemž vozidlo Ford dále svojí přední částí naráželo zejména do levého boku po nehodě rotujícího vozidla Trabant, jenž byl tím odražen vpravo mimo vozovku, kde zadní částí narazil do stromu a začal hořet, kdy při dopravní nehodě došlo ke zranění posádky vozidla Trabant, konkrétně řidiče [jméno] [příjmení], [datum narození], který utrpěl zejména krevní podlitinu s otokem a drobnými krustami na levé polovině čela, ránu na čele vlevo, ránu levého obočí, krevní podlitinu obou víček levého oka a dolního víčka pravého oka, nepravidelná zarudnutí pokožky obličeje, oděrku levého ušního boltce, červenofialová krevní podlitinu před přední řasou podpažní vpravo, červenofialové krevní podlitiny v přední až zadní čáře podpažní vlevo, krevní podlitinu pod žebním obloukem vlevo, krevní podlitinu zad vlevo od střední čáry v oblasti dolního pólu lopatky, plošné fialovočervené zarudnutí kůže pravé horní končetiny od ramene až na hřbet ruky, červenofialová zarudnutí či krevní podlitiny zevní a zadní plochy levé paže, přední, zevní a zadní plochy levého předloktí, zarudnutí pravé hýždě, červenofialové krevní podlitiny nad pravým kolenem vnitřně, ránu pravého bérce vnitřně nad kotníkem, červenofialové krevní podlitiny zevní a zadní plochy levého stehna od kyčelní krajiny až na koleno, červenomodré krevní podlitiny přední plochy levého stehna nahoře, rána přední plochy levého kolene, červenofialové krevní podlitiny přední, zevní a zadní plochy dolních dvou třetin levého bérce, vícečetná zarudnutí kůže levé dolní končetiny, červenofialová krevní podlitina zadní plochy levého stehna v celé jeho délce, prokrvácení měkkých pokrývek lebních, zlomeninu těla 9. a 10. hrudního obratle, mnohočetné zlomeniny pánve, zlomeninu stehenní kosti vlevo, kterážto zranění zhoršila jeho zdravotní stav, kdy bezprostřední příčinou jeho smrti dne 9. 10. 2020 ve Fakultní nemocnici v Brně, byl počínající zánět plic, multiorgánové selhání po polytraumatu, která byla v přímé příčinné souvislosti se zjištěnými úrazovými změnami za spolupůsobení jeho zvláštního osobního stavu, tj. ischemické choroby srdeční, stav po infarktu srdečního svalu a stavu po 3 násobném bypassu věnitých tepen,

odstranění pravé ledviny a těžkého povšechného kornatění tepen, a spolujezdkyně z předního sedadla [jméno] [příjmení], [datum narození], která utrpěla zejména oděrky ve vlasové části hlavy, tržně zhmožděnou ránu hlavy temenně vpravo, krevní podlitinu a oděrky na čele a v krajině obou očí, krevní podlitinu na levé paži, oděrku a krevní podlitinu v bederní krajině zad (oděrka vlevo), oděrku na nose a zlomeninu nosních kostí (bez posunu), zlomeninu trnového výběžku 4. krčního obratle (C4, bez posunu), nahromadění tekutiny (mozkomíšního moku) v prostoru pod tvrdou plenu mozkovou čelně-spánkově-temenně oboustranně (tzv. hygrom) a otřes mozku, tedy zranění, které je ze soudně lékařského hlediska považováno za zranění těžké s dobou léčení a omezením v obvyklém způsobu života po dobu delší než šest týdnů.

II. Podaná odvolání

3. Proti shora citovanému rozsudku podali řádně a včas odvolání obžalovaný, státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Pelhřimově a poškození, jichž se týkají výroky o nemajetkové újmě.
4. Obžalovaný rozsudek napadl v celém rozsahu. Okresnímu soudu vytkl nesprávná skutková zjištění vyplývající z hodnocení důkazů vybočujících ze zákonných mezí. Obžalovaný je přesvědčen, že o zjištěném skutkovém stavu panují důvodné pochybnosti, resp. v důkazním řízení nebylo dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, nebyly odstraněny pochybnosti ve vztahu ke skutku. Obžalovaný opakovaně uvádí, že před střetem s vozidlem Trabant jel rychlostí 70 km/hod. a na pravé straně vozovky, nikoli v protisměru. Nesouhlasí se závěry znaleckého posudku znalce z oboru doprava vypracovaného Ing. Milanem Uttlem, zejména poukazuje na to, že z pořízené fotodokumentace je zřejmé, že u vozidla BMW došlo v důsledku nárazu k vylomení levého předního kola, a to tak, že zasahovalo mimo obrys vozidla BMW. Obžalovaný tedy namítá, že pokud se levé přední kolo vozidla BMW nacházelo v okamžiku začátku vzniku smykové stopy č. 4 mimo obrys vozidla BMW nemohou platit závěry znalce o poloze vozidel v okamžiku střetu znázorněné na situačním nákresu (obrázek č. 7). Znalec nijak nezohlednil vychýlení levého předního kola mimo půdorys vozidla. Výhrady odvolatel vznesl také proti závěrům znaleckého posudku v tom smyslu, že vozidlo BMW mělo přesahovat svým obrysem do protisměru cca o 57 cm a počátek smykové stopy č. 4 se měl nacházet 2,8 metru od levého okraje vozovky. Dále poukazuje na skutečnost, že protokol o nehodě obsahuje, pokud jde o údaj počátku smykové stopy č. 4, pouze souřadnice GPS a údaj o vzdálenosti od VBE a znalec tak nezaměřil počátek smykové stopy na místě samém, ale toliko odměřením z mapových podkladů, které při měřítku 1:400 nemohou vést k dostatečně přesnému odměření vzdálenosti potřebné pro určení postavení vozidel v okamžiku střetu. V písemně podaném odvolání obžalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.
5. Státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Pelhřimově rozsudek svým odvoláním napadl ve výroku o trestu. Státní zástupce konstatuje, že obžalovaný se dopustil dvou trestných činů v podstatě nenapravitelnými následky a poukázal na to, že byl v minulosti dvakrát postihován pro přestupky v dopravě spočívajícím v překročení povolené rychlosti, přičemž právě nedodržení maximálně povolené rychlosti bylo jednou z hlavních příčin nyní projednávané trestní věci. S ohledem na tyto skutečnosti a s přihlédnutím k jednání obžalovaného po samotné dopravní nehodě se státní zástupce domnívá, že obžalovanému měl být uložen trest odnětí svobody již spojený s jeho výkonem a delší trest zákazu činnosti. Státní zástupce navrhl, aby odvolací soud zrušil výrok o trestu napadeného rozsudku a uložil obžalovanému trest odnětí svobody v trvání 2 let, pro jehož výkon by byl zařazen do věznice s ostrahou, a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu 5 let.
6. Poškození [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] v podaném odvolání konstatují, že nesouhlasí s výrokem dle § 229 odst. 2 trestního řádu, kterým byly odkázány se zbytkem nároku na nemajetkovou újmu na řízení ve věcech občanskoprávních. Podle poškozených soud sice částečně

přiznal nárok na úhradu nemajetkové újmy, ale dostatečně neodůvodnil, proč tak činí pouze částečně a jakými úvahami se při svém rozhodnutí řídil. Odůvodnění odkazujících výroků je nedostatečné a nepřezkoumatelné. Odvolání poškozených [jméno] [příjmení], [jméno] [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] směřuje do výroku dle § 229 odst. 1 trestního řádu, kterým byli s nárokem na náhradu nemajetkové újmy odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních zcela. Poškození nesouhlasí s odůvodněním nalézacího soudu v tom směru, že by rozhodování o nároku na náhradu nemajetkové újmy si vyžádalo provádění dalšího dokazování ohledně vzájemných vztahů. V písemném podání poškozených, nalézacímu soudu doručenému dne 16. 5. 2022, každý z nich podrobně popsal svůj vztah k zemřelému [jméno] [příjmení] a rovněž specifikovali, jaké psychické útrapy jim úmrtí zemřelého přinesly. Poškození se vyjádřili každý zvlášť a jimi uplatněné nároky by měly být u každého samostatně vyhodnoceny a zváženy. Závěrem poškození uvádějí, že si jen těžko dokáží představit, jaké dokazování by měl soud ještě provádět, aby mohl řádně vyhodnotit jejich nároky na nemajetkovou újmu. Poškození tedy navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek Okresního soudu v Pelhřimově ve výrocích o náhradě nemajetkové újmy zrušil, a to v části, kde byly poškozené [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] podle § 229 odst. 2 trestního řádu se zbytky svých nároků na nemajetkovou újmu odkázány na řízení ve věcech občanskoprávních, a přiznal jim zbývající částky těmito poškozenými uplatněné, a dále, aby krajský soud zrušil výrok o náhradě nemajetkové újmy podle § 229 odst. 1 trestního řádu ostatních poškozených se týkající a rozhodl o přiznání náhrady za nemajetkovou újmu tak, jak tito poškození uplatnili.

7. U veřejného zasedání dne 29. 9. 2022 intervenující státní zástupkyně dodala, že odvolání je podáváno v neprospěch obžalovaného do výroku o trestu, kdy okresním soudem vyměřený trest je nutno považovat za nepřiměřeně mírný. V dalším odkázala na písemně podané odvolání s tím, že skutkové a právní závěry soudu I. stupně považuje za správné, jelikož soud kromě závěrů znaleckého posudku vycházel i z korespondujících výpovědí svědků [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení]. Pokud jde o odvolání poškozených, tak tato považuje za nedůvodná a navrhla, aby bylo postupováno podle § 256 trestního řádu.
8. Obhájce obžalovaného odkázal na písemně podané odvolání a dodal, že v odvolání státního zástupce je hlavním odvolacím důvodem překročení povolené rychlosti jakožto jedna z hlavních příčin projednávané trestné činnosti. Soud I. stupně sice ve svém rozhodnutí rychlost zmiňuje, ale zcela jistě ji nepovažuje za jednu z příčin hlavních. Za příčinu, i když proti ní obžalovaný brojí, okresní soud považuje postavení vozidel v okamžiku střetu, čili jízdu v protisměru. Pokud jde o odvolání poškozených, zde soud rozhodl zcela správně a dokazování, které by bylo potřebné, by přesáhlo rámec stávajícího trestního řízení, proto navrhl, aby odvolání poškozených byla zamítnuta.
9. Obžalovaný k odvolání dodal, že jej mrzí, že byl obviněn a obžalován na základě chyb v policejním protokolu i chyb soudního znalce, který se ani nebyl podívat na místě nehody, ani se nebyl podívat na vozidlo a od stolu jej podle fotografií policie odsoudil. Z fotografií na místě dopravní nehody a z fotografií vozidla je zřejmé, že posudek znalce není správný. Znalec převzal chyby policie a interpretoval je dále do posudku. Obžalovaný jakoukoli, byť nedbalostní, vinu odmítá. Pokud svědci vypověděli, že po nehodě nešel pomáhat lidem v Trabantu, takto není pravda, byl prvním, kdo z auta vyběhl a běžel k hořícímu vozidlu. Paní [příjmení] na něho hystericky volala, ať tam nechodí, že hoří. Ptal se, zda je ještě někdo uvnitř automobilu, svědci mu řekli, že řidič, protože spolujezdkyně vyletěla předním oknem ven, jelikož nebyla připoutána. Až poté, kdy vlezl do vozidla a pana [příjmení] vytáhl ven, tak přišel svědek, který přijel od Jeníkova a pomohl ho odnášet. Oba svědci vypověděli, že jim někdo s vyproštěním z vozidla pomáhal, ale v tu dobu tam nikdo jiný než on nebyl. Tehdy měl plnovous, byl zarostlý a svědci jej prostě nepoznali. Ke svým osobním poměrům obžalovaný uvedl, že je invalidní důchodce má svoji společnost, kde má příjem 500 Kč měsíčně a žije z toho, co si dříve našetřil. V Krasoňově vlastní tři domy, jaká je hodnota těchto nemovitostí, nedokáže odhadnout. Dále vlastní byt v Německu, tento byt je v jeho soukromém vlastnictví.

10. U veřejného zasedání odvolací soud provedl dokazování vyžádáním písemného doplnění znaleckého posudku znalce z oboru doprava znalce Ing. Milana Uttla, a dále výslechem znalce u veřejného zasedání dne 2. 11. 2022.

III. Přezkumné řízení a závěry odvolacího soudu

11. Podle § 254 odst. 1 trestního řádu nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 trestního řádu, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Podle § 254 odst. 2 trestního řádu mají-li však vytýkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který v odvolání napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání. Podle § 254 odst. 3 trestního řádu jestliže oprávněná osoba podá odvolání proti výroku o vině, přezkoumá odvolací soud v návaznosti na vytýkané vady vždy i výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad, bez ohledu na to, zda bylo i proti těmto výrokům podáno odvolání.
12. Ve smyslu citovaných zákonných ustanovení přezkoumal krajský soud k odvolání obžalovaného, státního zástupce i vyjmenovaných poškozených napadený rozsudek v celém rozsahu, stejně jako řízení, které rozsudku předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.
13. Řízení předcházející napadenému rozsudku netrpělo žádnými vadami, které by vedly k tomu, že rozsudek by nemohl obstát a musel by být bez dalšího zrušen. Okresní soud konal řádně a při zachování veškerých zákonných lhůt hlavní líčení, v němž obžalovanému poskytl dostatečný prostor k uplatnění obhajoby a i v ostatních směrech plně šetřil jeho práva. Potud ostatně výhrady nevznáší ani odvolatelé.
14. V hlavním líčení byly procesně bezvadným způsobem provedeny veškeré důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností v rozsahu nutném pro soudní rozhodnutí. Pokud se obžalovaný v odvolacím řízení domáhal zpracování revizního znaleckého posudku z oboru doprava, přičemž tento revizní posudek by měl zadat po vrácení věci k došetření prvostupňový soud, pak krajský soud takový názor nesdílí, takové doplnění dokazování by bylo zjevně nadbytečné, a to z níže uvedených důvodů. Krajský soud v rámci odvolacího řízení doplnil dokazování vyžádáním doplnění znaleckého posudku znalce z oboru doprava Ing. Uttla a po takto provedeném dokazování v odvolacím řízení, mj. i výslechem zpracovatele znaleckého posudku Ing. Uttla, odvolací soud konstatuje, že by bylo nadbytečné vypracování dalšího znaleckého posudku, jelikož znalecký posudek Ing. Milana Uttla nevykazuje nesprávnosti či nelogičnosti a je jako celek řádně přezkoumatelný. Opakovaným slyšením znalce v odvolacím řízení byly navíc potvrzeny závěry znaleckého posudku, který provedl v rámci dokazování okresní soud, a nevyšlo najevo nic, co by bylo prvostupňovým soudem opomenuto. Doplnění znaleckého posudku bylo vyžádáno z toho důvodu, že obžalovaný rozporoval identifikaci a zaměření některých stop, které zanechávala vozidla po střetu. Znalec z oboru doprava v doplnění znaleckého posudku i při osobním slyšení před krajským soudem logicky, přesvědčivě a vyčerpávajícím způsobem reagoval na námítky obžalovaného a znalec se u veřejného zasedání vyjádřil i k listinnému důkazu, který v rámci odvolacího řízení předložil obžalovaný nazvaný jako nález, resp. posudek zpracovaný Dipl. Ing. Thomasem Marignoni Odvolací soud předesílá, že i přesto, že předmětný listinný důkaz byl obžalovaným prezentován jako znalecký posudek, tak vzhledem k tomu, že listina neobsahuje znaleckou doložku, krajský soud jej v rámci veřejného zasedání provedl jako důkaz listinný podle § 213 trestního řádu. Jakkoli bylo obžalovaným u veřejného zasedání dne 2. 11. 2022 prezentováno, že znaleckou doložku na předmětné listině zajistí, tak odvolací soud toto nepovažoval za potřebné, jelikož i v kontextu vyjádření znalce Ing. Milana Uttla závěry obsažené v citovaném listinném důkazu nejsou vůbec přezkoumatelné, jsou nelogické a do značné míry i hypotézami, přičemž

předmětná listina ani neobsahuje konkrétní vstupní údaje, které měly vést ke konkrétním závěrům a které odvolací soud považuje za nesprávné a nelogické.

15. Soud I. stupně jím provedené důkazy náležitě vyhodnotil. Jeho úvahy jsou logické, dostatečně podrobné a srozumitelné, odvolací soud se s nimi v plném rozsahu ztotožňuje a pokládá proto za postačující odkázat na příslušnou pasáž napadeného rozsudku. Nad tam uvedenou argumentaci lze s poukazem na odvolací námitky obžalovaného dodat jen následující.
16. Okresní soud zcela důvodně vyšel z výpovědi svědků, a to přímých účastníků dopravní nehody, [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], s nimiž souladí i znalecký posudek znalce z oboru doprava Ing. Milana Uttla a znalců z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, MUDr. Martina Votavy, MUDr. Martina Šmídlera a MUDr. Petra Baláže. O chování obžalovaného bezprostředně po nehodě vyjma shora jmenovaných svědků dále vypověděl [jméno] [příjmení], který přijel na místo dopravní nehody ve směru od Krasoňova. Je nutno předeslat, že shora vyjmenovaní svědci uvedli, že všechny účastníky dopravní nehody, tj. obžalovaného i manžele [příjmení], znají toliko z místa nehody, předtím se neznali. Jak svědek [jméno] [příjmení], tak svědkyně [jméno] [příjmení], shodně popsali, že jeli za vozidlem zn. Trabant poškozeného [příjmení], který jel zcela standardně, nedělal žádné zmatky, když podjeli dálniční most, tak ve směru jejich jízdy byla levotočivá zatáčka a z protisměru se vyřítilo vozidlo obžalovaného a do Trabantu narazilo. Vozidlo Trabant bylo nárazem odraženo a [jméno] [příjmení] již nestihl na situaci reagovat a menší rychlostí do Trabantu narazil. Oba svědci uvedli, že vozidlo Trabant se před střetem nacházelo ve svém jízdním pruhu, nic nenasvědčovalo tomu, že by mělo vjet do protisměru, naopak oba shodně vypověděli, že v protisměru jelo auto řízené obžalovaným. Svědkyně [jméno] [příjmení] dodala, že po nehodě, když šel obžalovaný proti ní, tak se pouze zeptal, zda osoby v Trabantu jsou v pořádku, ona mu sdělila, že nikoli, že automobil hoří, obžalovaný s vyprošťováním poškozených z vozidla Trabant nepomáhal. O tom, že se obžalovaný neúčastnil pomoci poškozeným ve vozidle Trabant zcela shodně, vypověděli všichni zúčastnění svědci, tj. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] i [jméno] [příjmení]. Jakkoli obžalovaný tuto skutečnost od počátku popírá s tím, že to byl naopak on, kdo poskytoval prvotní pomoc ihned po nehodě, tak z podrobných výpovědí jmenovaných svědků, kteří přesně popisovali, v jakém okamžiku a jakou měrou se úkonů první pomoci účastnili, je tvrzení obžalovaného jednoznačně vyvráceno. [jméno] [příjmení] konkrétně uvedl, že přijel muž ([jméno] [příjmení]) ve směru od obce Krasoňov, který vytáhl hasicí přístroj a snažil se auto uhasit. [jméno] [příjmení] se právě s touto osobou, která se pokoušela auto uhasit ([jméno] [příjmení]), snažili poškozeného [příjmení] z automobilu vytáhnout, což se jim pak i následně podařilo. Je tedy zcela důkazně osamocená argumentace obžalovaného, že to byl on, kdo vlezl do vozidla a vytáhl poškozeného [příjmení] ven, a nelze ani souhlasit s tím, že svědci jej neztotožnili, jelikož byl v té době zarostlý, měl plnovous. Oba dva slyšení svědci podrobně popsali, jakým způsobem a v jakém okamžiku se na vyprošťování poškozených z vozidla Trabant podíleli a lze uzavřít, že v žádném případě se tohoto neúčastnila další třetí osoba. Až poté, kdy byli poškození mimo vozidlo, jim při poskytování první pomoci pomáhali dle výpovědi svědků policisté v civilu. Ani v této fázi se obžalovaný na poskytování pomoci nijak nepodílel.
17. S obžalovaným nelze souhlasit, namítá-li, že znalec chybně stanovil postavení vozidla BMW, které se mělo nacházet levým obrysem 2,525 metru od pravého okraje vozovky, a překrytí levé přídě vozidla BMW a levé přídě vozidla Trabant mělo činit cca 20 centimetrů. Obžalovaný v podaném odvolání argumentoval tím, že u jím řízeného vozidla došlo v důsledku nárazu k vylomení levého předního kola, a to tak, že zasahovalo mimo obrys vozidla BMW. Následně konstatuje, že pokud se levé přední kolo vozidla BMW nacházelo v okamžiku začátku vzniku smykové stopy č. 4 mimo obrys vozidla BMW, nemohou platit závěry znalce o poloze vozidel v okamžiku střetu znázorněné znalcem na situačním nákresu č. 7. Znalec na tomto nákresu nijak nezohlednil vychýlení levého předního kola mimo půdorys vozidla BMW. Pokud by tak znalec učinil, musel se levý bok vozidla BMW nacházet v jiném postavení, tedy dále od levého okraje vozovky. Obžalovaný svojí obhajobu dokládá fotodokumentací vozidla BMW, kde je znázorněna poloha, resp. vychýlení, levého

předního kola mimo půdorys vozidla. Odvolací soud obhajobě obžalovaného nepřítikal. Z policejní fotodokumentace je poloha levého předního kola vozidla BMW výrazně odlišná, než na fotografii pořízené po odtažení vozidla, která byla předložena obžalovaným. Je třeba konstatovat, že policejní fotodokumentace vozidla byla vyhotovena bezprostředně po nehodě na místě samém a na těchto fotografiích, např. č. 66 a 67, se střed vylomeného levého předního kola BMW evidentně nachází na úrovni obrysu vozidla, nikoli mimo něj, jak uvádí a dokládá obžalovaný na fotografiích. Argumentaci obžalovaného tedy odvolací soud neshledává zřetelehodnou, přičemž ke stejnému závěru dospěl i znalec Ing. Uttl v dodatku svého znaleckého posudku a ve své výpovědi u veřejného zasedání dne 2. 11. 2022. Zcela logicky pak vyznívá argumentace znalce i v tom smyslu, že stopa, kterou zanechávalo vylomené levé přední kolo vozidlo BMW, byla v délce 30 až 40 centimetrů proto, že u pneumatiky nedocházelo k odvalování, ale sunutí, přičemž převážná část zanechané stopy od pneumatiky po její destrukci byla pod obrysem vozidla. Odvolací soud tedy shledává závěry znalce Ing. Uttla jako logické a přesvědčivé a lze vzít za dostatečně prokázané, že levý bok vozidla BMW se nacházel v době střetu 2,525 metru od levého okraje vozovky (ve směru jízdy vozidla BMW), naopak levý bok vozidla Trabant se nacházel v době střetu 2,702 metru od pravého okraje vozovky (ve směru jízdy vozidla Trabant). Z toho tedy vyplývá, že vozidlo BMW se v době střetu nacházelo 0,6 metru za středem vozovky, a to protisměru vozidla Trabant, naopak levý bok vozidla Trabant se nacházel 0,4 metru od středu vozovky ve svém jízdním pruhu, v důsledku čehož došlo ke střetu vozidel s překrytím cca 0,2 metru. Ze znaleckého posudku Ing. Uttla, z protokolu o nehodě a z pořízené fotodokumentace je zřejmé, že obě vozidla po střetu zanechávala na vozovce dřecí stopy a z těchto je patrné, že podélné osy vozidel v době střetu byly takřka rovnoběžné. Nedůvodná je tudíž argumentace obžalovaného, že vozidlo Trabant těsně před střetem náhle vybočilo směrem vlevo, tj. ke středu vozovky. Obhajoba obžalovaného je však v této části vyvrácena i svědeckými výpověďmi manželů [příjmení], kteří podrobně popisovali směr jízdy vozidla Trabant, které jelo před nimi, a v žádném případě neregistrovali, že by vozidlo Trabant náhle změnilo směr jízdy směrem ke středu vozovky, naopak oba svědci shodně uvedli, že to byl obžalovaný, kdo vyjel ze zatáčky evidentně v protisměru. Ve shodě se soudem I. stupně ani krajský soud nemá připomínky ke stanovení rychlosti vozidel BMW a Trabant v době před střetem, přičemž vozidlo BMW se pohybovalo rychlostí od 86 km/hod. do 106 km/hod. S ohledem na vyjádření znalce v tom smyslu, že předmětná zatáčka v místě dopravní nehody se dala projet bez stranového smyku rychlostí do 103 km/hod., má odvolací za to, že rychlost vozidla BMW v době před střetem byla reálně v rozmezí od 86 km/hod. do 100 km/hod., a to v místě, kde nejvyšší povolená rychlost byla přechodným značením omezena na 70 km/hod. Rychlost jízdy vozidla Trabant stanovil znalec v rozmezí od 52-64 km/hod., přičemž je nutno zdůraznit, že řidič vozidla Trabant nejel rychlostí nepřiměřenou stavu a povaze vozovky v daném místě, a zejména je zcela evidentní, že omezení rychlosti v obou směrech se týkalo stavebních prací na mostě dálnice D1, přičemž účelem těchto přechodných dopravních značení bylo snížit rychlost přijíždějících vozidel z obou směrů právě před mostem dálnice D1. Z protokolu o nehodě v silničním provozu je zřejmé, že zatímco obžalovaný k místu, kde byly prováděny stavební práce, teprve přijížděl, tak poškozený s vozidlem Trabant již z úseku, kde byly prováděny stavební práce, odjel, a ve směru jeho jízdy již jiná zvýšenou pozornost vyžadující dopravní situace neexistovala. Je nutno dodat, že rychlost vozidla Trabant nelze klást do příčinné souvislosti se vznikem dopravní nehody, jelikož toto vozidlo jelo v době před střetem ve svém jízdním pruhu, naopak náhle z pravotočivé zatáčky vyjel v protisměru se svým vozidlem obžalovaný a výhradně v důsledku jeho řidičského pochybení došlo k dopravní nehodě. Výlučnou příčinou vzniku nehodového děje tedy bylo přejetí obžalovaného do protisměru, přičemž je nutno zdůraznit, že obžalovaný neměl žádný objektivní důvod k takovému řidičskému manévru, jaký učinil. Jako nepřiléhavá je argumentace obžalovaného, že objížděl přechodné dopravní značení s omezením rychlosti na 70 km/hod. a zákazem předjíždění, které vybočovalo do vozovky v jeho jízdním směru. Je třeba předeslat, že tvrzení obžalovaného v tom smyslu, že přechodné dopravní značení vybočovalo cca 40 cm do jeho jízdního pruhu, nevyplývá z žádného z provedených důkazů. Z pořízené fotodokumentace policie taková skutečnost není

zřejmá, naopak v protokolu o nehodě v silničním provozu vyhotoveným policií je zaznamenáno, že v době ohledání se ve směru jízdy obžalovaného nacházelo přechodné svislé dopravní značení nejvyšší dovolená rychlost (B20a) s nápisem 70 spolu se zákazem předjíždění (B21a) ve vzdálenosti 0,4 metru směrem vpravo od pravého okraje vozovky. Tato skutečnost tedy nekoresponduje s obhajobou obžalovaného v té části, že mu přechodné svislé dopravní značení vytvořilo na vozovce překážku, které se musel vyhýbat. Krajský soud dále nepřítakal obhajobě obžalovaného v tom směru, že pokud musel objet předmětné dopravní značení, měl mu dát přednost v jízdě řidič vozidla Trabant, jelikož poškozený měl v tu dobu respektovat dopravní značku P7 Přednost protijedoucích vozidel. Na tomto místě je třeba poznamenat, že přechodné dopravní značení P7 Přednost protijedoucích vozidel tak, jak příslušně konstatuje okresní soud, neznamena dáť absolutní přednost všem protijedoucím vozidlům, nýbrž přikazuje řidiči dáť přednost v jízdě protijedoucímu vozidlu v případě, kdy se vozidla nemohou bezpečně vyhnout. V daném případě se v místě střetu nejednalo o situaci, že by protijedoucí vozidla nemohla bezpečně projet, vozidla by se bezpečně minula, pokud by vozidlo obžalovaného nepřejelo do protisměru. Jako nepřiléhavá je pak i argumentace obžalovaného, že měl přednost před protijedoucími vozidly v důsledku přechodného dopravního značení Přednost před protijedoucími vozidly (dopravní značka P8), kdy z protokolu o nehodě v silničním provozu a z pořízené fotodokumentace je patrné, že obžalovaným uváděné dopravní značení P8 bylo umístěno až za místem dopravní nehody ve směru jízdy obžalovaného a v místě dopravní nehody, pokud by obžalovanému bránila na silnici překážka, bylo jeho povinností naopak umožnit bezpečné projetí protijedoucímu vozidlu. Jak již bylo uvedeno výše, předmětné přechodné dopravní značení P7, resp. P8, evidentně mělo vztah k podjezdu ev. č. D1 -133, kde byly stavební práce prováděny a kde byla částečně vozovka zúžena. Je třeba zdůraznit, že obžalovaný dané místo neprojížděl poprvé, dle jeho vyjádření v ten den tímto místem jel dokonce třikrát a muselo mu tedy být zřejmé, jaká dopravní situace se v dané lokalitě nachází. Odvolací soud závěrem dodává, že je zcela standardní postup znalce při vypracování znaleckého posudku, kdy znalec přibráný k podání znaleckého posudku v přípravném řízení až poté, kdy vyvstane nutnost jeho zadání, není z logických důvodů přítomen na místě dopravní nehody v době, kdy k nehodě dojde (znalec byl přibrán dne 27. 11. 2020 a k dopravní nehodě došlo dne 2. 10. 2020). Nicméně znalec Ing. Uttl ve své výpovědi i v písemně vyhotoveném posudku uvedl, že místo, kde k dopravní nehodě došlo, v době vypracování znaleckého posudku osobně shlédl poté, kdy byl jako znalec přibrán, a místní podmínky dané lokality jsou mu dobře známy. Odvolací soud tedy uzavírá, že znalecký posudek znalce z oboru dopravy Ing. Uttla shledává jako logický a přezkoumatelný, není dán důvod k vypracování dalšího revizního znaleckého posudku, kdy, jak již bylo několikrát konstatováno výše, závěry znaleckého zkoumání nejsou jediným důkazem svědčícím o průběhu dopravní nehody. Závěry znalce kořespondují i s výpověďmi svědků, kteří byli na dopravní nehodě účastni.

18. Odvolací soud konstatuje, že veškeré provedené důkazy byly nalézacím soudem dostatečně a srozumitelně hodnoceny a není zde v konečném důsledku mezi nimi a na jejich podkladě dovozenými skutkovými zjištěními a poté právními závěry žádný, natož extrémní rozpor, neboť skutková zjištění na ně logicky a plně navazují. Důvodně okresní soud uzavřel, že je dána příčinná souvislost mezi jednáním obžalovaného a následkem této dopravní nehody, přičemž na vzniku následků se podílel výlučně obžalovaný.
19. Soud I. stupně v tomto ohledu důvodně dospěl k závěru, že porušení povinností uložených řidiči v ustanovení § 11 odst. 1 zákona o silničním provozu (na komunikaci se jezdí vpravo a při pravém okraji vozovky) a § 18 odst. 3, 6 téhož zákona (místní úpravou lze nejvyšší dovolenou rychlost snížit) zakládá v projednávané věci porušení důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 143 odst. 2 trestního zákoníku, resp. podle § 147 odst. 2 trestního zákoníku. Jak již bylo zdůrazněno výše, obžalovaný danou dopravní situaci v místě znal, projížděl místem opakovaně a věděl o tom, že se zde provádějí stavební práce a na místě samém se nachází přechodná svislá dopravní značení omezující rychlost. Rizikovitost chování obžalovaného, který překročil v místě nejvyšší povolenou

rychlost, a zejména přešel do protisměru, kde ostatní účastníci silničního provozu zpravidla nemají možnost předvídat takové řídicí selhání pachatele (vedení principem omezené důvěry v dopravě) a mají jen velmi omezené možnosti, jak mu čelit, vedla okresní soud k opodstatněnému závěru, že obžalovaný naplnil všechny znaky kvalifikované skutkové podstaty dle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku, resp. § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku. V důsledku dopravní nehody utrpěly osoby protijedoucího vozidla vážná zranění, kdy [jméno] [příjmení] těmto zraněním v důsledku následných komplikací podlehl a [jméno] [příjmení] utrpěla zranění těžké ve smyslu ustanovení § 122 odst. 2 písm. i) trestního zákoníku. Důvodně pak nalézací soud poukázal na závěry znaleckého posudku znalců z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství, v tom smyslu, že utrpěná újma na zdraví u [jméno] [příjmení] i úmrtí [jméno] [příjmení] nastaly v důsledku zdravotních komplikací po dopravní nehodě. Závěrem je nutno dodat, že s ohledem na charakter dopravní nehody, kdy vozidlo poškozených se nejprve čelně střetlo s vozidlem BMW a následně došlo ještě k bočnímu nárazu ze strany vozidla Ford, se lze ztotožnit se znaleckými závěry, že i při neupoutání bezpečnostním pásem by vznikla stejná poranění, jako v případě řádného použití bezpečnostních pásů. Správně tedy prvostupňový soud uzavřel, že i když nelze jednoznačně potvrdit či vyvrátit, zda poškození byli či nebyli připoutáni bezpečnostními pásy, přesto následek této dopravní nehody má svoji výlučnou příčinu v jednání obžalovaného.

20. Znalec z oboru doprava rovněž vyloučil, že bylo v možnostech poškozeného odvrátit běžným způsobem jízdy střet vozidel, neboť vzhledem k okolnostem dopravní nehody, ke které došlo v zatáčce, a vzhledem ke způsobu jízdy obžalovaného (jízda v protisměru a při poměrně vysokém překročení nejvyšší povolené rychlosti), tak mohl učinit pouze řidič vozidla BMW, tj. obžalovaný.
21. Jak trefně zmínil v napadeném rozsudku soud I. stupně, dle ustálené judikatury za porušení důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 143 odst. 2 trestního zákoníku, resp. § 147 odst. 2 trestního zákoníku, není možné mechanicky považovat porušení jakéhokoli předpisu, ale jen takové povinnosti, jejíž porušení má zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život, jestliže tedy jejím porušením může snadno dojít k takovému následku. V daném případě bylo zásadní povinností především dodržení směru a způsobu jízdy, kterou každému řidiči ukládá ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. Dle tohoto ustanovení se na pozemní komunikaci jezdí vpravo, a pokud tomu nebrání zvláštní okolnosti při pravém okraji vozovky, pokud není stanoveno jinak. Výčet všech důležitých povinností řidiče motorového vozidla přitom není dle soudní praxe nikdy možné stanovit taxativně, neboť význam porušení kterékoliv řídicí povinnosti je přímo závislý na konkrétní dopravní situaci; kdy judikatura proto uvádí jen některé typické příklady, kdy závadné jednání řidiče je považováno za porušení důležité povinnosti uložené podle zákona. Mezi tyto typické a notoricky známé případy je řazen mj. i takový způsob jízdy v zatáčce, jímž se vozidlo dostane do protisměru. S ohledem na tento shora uvedený výklad způsob jízdy obžalovaného, kdy v zatáčce přešel do protisměru a v místě výrazně překročil nejvyšší povolenou rychlost, v důsledku čehož došlo k dopravní nehodě a k úmrtí a k těžkému zranění osob v protijedoucím vozidle, lze zcela opodstatněně hodnotit jako porušení důležité povinnosti uložené zákonem. Spáchání trestného činu usmrcení z nedbalosti dle § 143 trestního zákoníku, resp. těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 trestního zákoníku, pak předpokládá, aby porušení dopravního předpisu bylo v příčinné souvislosti s dopravní nehodou a se způsobeným následkem. Samotné zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný stav mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu. Při nedbalosti je zapotřebí, aby si pachatel alespoň měl a mohl představit, že se takto příčinný vztah může rozvinout. Jednání spočívající v riskantním průjezdu pravotočivé zatáčky částečně protisměrným jízdním pruhem, navíc nepřiměřenou rychlostí, je třeba z hlediska zavinění hodnotit tak, že si obžalovaný měl a mohl být vědom toho, že v protisměru se mohou nacházet i jiní účastníci silničního provozu, s nimiž může dojít ke střetu, a v důsledku toho může způsobem v trestním zákoníku rozvedeným porušit zájem chráněný v § 143, resp. § 147, avšak bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nezpůsobí. Na zavinění alespoň z nevědomé nedbalosti (§ 16 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku)

lze usuzovat tehdy, prokáže-li se, že pachatel si měl a mohl alespoň přibližně představit, že příčinný vztah mezi jeho jednáním a následkem se může rozvinout do vzniku poruchy – účinku, který nakonec nastal. Přitom je obecně známo, že následky dopravních nehod spočívající v jízdě v protisměru, v důsledku čehož dojde k čelnímu střetu vozidel, mohou vést a často vedou k těžkým zraněním i ke smrti poškozených. Důvodně tedy nalézací soud uzavřel, že obžalovaný se posuzovaného jednání dopustil minimálně z nevědomé nedbalosti dle § 16 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku.

IV. Uložený trest a výrok o náhradě škody

22. Nalézací soud v rámci svého rozhodování nepochybil, pokud jde o formu a druhy ukládaných trestů. Okresní soud správně ukládal za použití § 43 odst. 1 trestního zákoníku trest úhrnný podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku, za který trestní zákoník umožňuje uložit trest odnětí svobody od 1 roku do 6 let. Krajský soud vnímá odvolací důvody státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Pelhřimově, který navrhl uložit obžalovanému již nepodmíněný trest odnětí svobody, přičemž tento požadavek odůvodnil ukládáním trestu za dva trestné činy s v podstatě nenapravitelnými následky, a dále poukazoval na to, že obžalovaný byl v minulosti dvakrát postihován pro přestupky v dopravě spočívající v překročení nejvyšší povolené rychlosti, přičemž právě překročení povolené rychlosti bylo jednou z hlavních příčin nyní projednávané trestní věci. Se státním zástupcem lze souhlasit v tom směru, že posuzovaná dopravní nehoda měla mimořádně závažné následky, kdy jedna osoba v důsledku dopravní nehody zemřela a jedna utrpěla velmi vážná, trvalá zranění. Krajský soud negativně vnímá i chování obžalovaného po dopravní nehodě, kdy zcela evidentně se o zdravotní stav poškozených intenzivně nezajímal a aktivně se nezapojoval do poskytování první pomoci. Z evidenční karty řidiče navíc vyplývá, že u obžalovaného se nejednalo o první porušení předpisů v souvislosti s řízením motorového vozidla, kdy v minulosti byl dvakrát projednáván v přestupkovém řízení pro překročení nejvyšší povolené rychlosti. Na druhou stranu vyjma výše zmíněných pochybení obžalovaného jakožto řidiče řešených v přestupkovém řízení v roce 2012, resp. 2016, obžalovaný až dosud vedl řádný život a lze předpokládat, že nyní posuzované jednání je jen ojedinělým vybočením z jeho dosavadního řádného způsobu života. S ohledem na výše uvedené skutečnosti má odvolací soud za to, že na obžalovaného není nezbytně nutné působit trestem přímo spojeným s omezením jeho osobní svobody a uložení trestu výchovného (podmíněně odloženého) v kombinaci s trestem zákazu činnosti je trestem respektující hlediska individuální i generální prevence. Na druhou stranu má krajský soud za to, že výměry trestů okresním soudem uložené jsou nepřiměřeně mírné a je namístě, aby odvolací soud do napadeného rozsudku zasáhl. Krajský soud proto zrušil výrok o trestu v napadeném rozsudku a uložil obžalovanému podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 1 trestního zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 a půl roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 let. Podle § 73 odst. 1, 3 trestního zákoníku byl obžalovanému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu 4 let. Při úvaze o výměrách trestu vycházel soud kromě shora uvedených skutečností i z ustanovení § 37 a § 39 trestního zákoníku.
23. Důvod k zásahu shledal odvolací soud i u většiny výroků o náhradách nemajetkové újmy shora jmenovaných poškozených. V obecné rovině lze odvoláním poškozených [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] přitakat v tom, že okresní soud u těchto poškozených sice stanovil konkrétní výši nemajetkové újmy (u obou poškozených 400 000 Kč), avšak vyjma konstatování, že tyto osoby lze zařadit jako citově nejbližší zemřelému [jméno] [příjmení], konkrétněji své úvahy nerozvíjí a nespécifikuje. Odvolací soud se neztotožnil s výrokem nalézacího soudu ani u poškozených, kteří byli podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázáni s nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních s odůvodněním, že by v tomto směru bylo nutno provádět další dokazování ohledně vzájemných vztahů, které by bylo nad rámec trestního řízení. Jednotliví

poškození předložili okresnímu soudu svá vlastnoručně podepsaná vyjádření, která konkrétně a dostatečně specifikovala a dokládala jejich vztah k zesnulému. Za této situace není přiléhavé odůvodnění nalézacího soudu spočívající v potřebě dalšího dokazování, které by přesáhlo rámec trestního řízení, jelikož všechny skutečnosti a důkazy potřebné pro rozhodnutí o nárocích na nemajetkovou újmu poškozených měl již prvostupňový soud k dispozici. Jakkoli na jedné straně samozřejmě stojí logický požadavek řádně zjištěného skutkového stavu (I. ÚS 3456/15), na straně druhé u tohoto typu nemajetkové újmy obzvláště vyniká nemožná měřitelnost a obtížná srovnatelnost vnitřního prožívání tragické ztráty osoby blízké. Pak se spíše nabízí přístup založený na závěru, že újma (stav myslí poškozeného) musí být prokázána, jen není-li zjevné, že by stejnou újmu utrpěla jakákoliv osoba, která by byla danou skutečností postižena; v zásadě jde tedy o notorietu, kterou není třeba dokazovat. Je ale jistě nutné prokázat odchylky od obvyklého stavu věci, tedy důvody pro snížení či zvýšení náhrady nad běžnou míru. Čestná prohlášení, resp. vyjádření poškozených, založená ve spisovém materiálu, jsou dle názoru odvolacího soudu dostatečná k prokázání skutečností významných pro rozhodnutí o nemajetkové újmě a pro použití jednotlivých kritérií.

24. Jak vyplývá z ustanovení § 2959 občanského zákoníku při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
25. Při stanovení výše přiznané náhrady vyšel krajský soud kromě shora citovaného ustanovení občanského zákoníku z obecných principů a z ustálené judikatury týkající se dané problematiky. Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí sp.zn. 4 Tdo 1402/2015 mj. uvedl, že je třeba postupovat na základě principu proporcionality a zohledňovat obdobné v minulosti posuzované případy a ačkoli nelze tvořit žádný paušální limit tak, jako tomu bylo v původním občanském zákoníku účinném do konce roku 2013, je třeba navazovat na předcházející judikaturní praxi a zachovávat její kontinuitu tak, aby obdobné situace byly posuzovány obdobným způsobem jako v minulosti. Z citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu se podávalo i základní rozpětí výše náhrady, která byla stanovena v rozpětí do 240 000 Kč do 500 000 Kč. Daná problematika má však určitý vývoj, kdy za podstatný je nutno považovat také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018 sp.zn. 25 Cdo 894/2018, uveřejněný jako sjednocující rozhodnutí pod číslem 85/ 2019 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní. Zde Nejvyšší soud uzavřel, že při určení výše náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké je třeba vzít v úvahu okolnosti jak na straně pozůstalého, tak i na straně škůdce. Na straně pozůstalého je významná zejména intenzita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případná jiná satisfakce (jako např. omluva, správní postih škůdce či jeho trestní odsouzení), která obvykle není sama o sobě dostačující, její poskytnutí však může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučinění. Zohlednit lze rovněž, byl-li pozůstalý očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován či jakým způsobem se o nich dozvěděl. Kritéria odvozená od osoby škůdce jsou především jeho postoj ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění (ovšem s tím, že spoluzpůsobení újmy poškozeným se posuzuje primárně v rámci základu nároku ve smyslu § 2918 občanského zákoníku) a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce, které jsou významné pouze z hlediska toho, aby výše náhrady pro něj nepředstavovala likvidační důsledek. Nejvyšší soud v citovaném rozsudku poukázal na účelnost navázání automatické valorizace náhrad na ukazatel průměrné hrubé měsíční nominální mzdy zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného. Uzavřel, že za základní částku náhrady, modifikovatelnou s užitím zákonných a judikaturou dovozených hledisek, lze považovat v případě nejbližších osob (manžel, rodiče, děti) dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy. Takto nastavená základní částka je pak východiskem k další úvaze soudu o výši náhrady. Z tohoto závěru pak vychází Nejvyšší soud i v další aktuální judikatuře, kdy se např. v rozsudku ze dne 24. 4. 2019 sp.zn. 25 Cdo 3463/2018

vyslovil také k základní částce náhrady podle § 2959 občanského zákoníku pro sourozence jako další blízké osoby a současně připomněl, že tam, kde byly sourozenecké vztahy intenzivnější (např. u dětí žijících společně) může se výše náhrady dostat na úroveň základu osob nejbližších. Výše nastíněné úvahy Nejvyššího soudu jsou dle názoru krajského soudu racionální, a proto se východiskem k dalším úvahám odvolacího soudu o výši nemajetkové újmy stala částka 682 500 Kč, ke které krajský soud dospěl na základě zjištění, že průměrná hrubá nominální mzda v roce 2019 dle údajů zveřejněných Českým statistickým úřadem činila 35 611 Kč. Současná soudní praxe je pak vedena záměrem, aby náhrady nemajetkové újmy při usmrcení byly srovnatelné a podobné v obdobných případech. Například senát 6 To Krajského soudu v Ostravě, resp. i 4 To Krajského soudu v Českých Budějovicích, vypracoval pro zjednodušení tabulku koeficientů průměrné mzdy v národním hospodářství pro jednotlivé příbuzenské poměry. Samozřejmě platí i zde zvyšování a snižování náhrady podle metodiky a individuálních hodnocení. V posuzovaném případě dospěl tedy odvolací soud ke koeficientu 20 u manželky zemřelého, dále ke koeficientu 20 u dcery zemřelého, u vnuček zemřelého pak bylo počítáno s koeficientem 10, u pravnučky a pravnuků s koeficientem 6 a u zetě zemřelého byl použit koeficient 4 průměrné mzdy. Koeficient 6 u pravnuků (pravnuček) stanovil krajský soud s přihlédnutím k tomu, že tento násobek je namísto stanovit nižší, než u vnuků (vnuček) a naopak vyšší, než u zetě, který není v příbuzenském poměru se zesnulým založeném pokrevní linií. Současná soudní praxe pak počítá i s individualizačními kritérii, které zvyšují či snižují základní nárok, kdy obvyklé zvýšení o 10% – 15% je počítáno při účasti osoby blízké při úmrtí poškozeného a o 20% se obvykle navyšuje základní nárok při sdílení společné domácnosti blízké osoby s poškozeným v době před smrtí. Naopak odvolací soud v posuzovaném případě shledal specifické individualizační kritérium snižující základní nárok, a to z důvodu vysokého věku poškozeného [jméno] [příjmení] o 1/4, přičemž s tímto individualizačním kritériem částečně, avšak bez bližší specifikace, uvažoval již okresní soud.

26. K úvahám odvolacího soudu o individualizačních kritériích je nutno zdůraznit, že jakkoli uvedená argumentace může na první pohled vyznívat technokraticky, neosobně a bezemočně, nejde v žádném případě o znevážení bolesti pozůstalých, nýbrž se jedná pouze o důsledek snahy nalézt v maximální možné míře určitá objektivní hlediska, jimiž by bylo možno poměřovat ryze subjektivní (v zásadě neměřitelnou) veličinu, jakou je ztráta blízké osoby. Krajský soud proto zohlednil konkrétní životní jevy ve vztazích pozůstalých a zemřelého, které se něčím vymykají obvyklému odvíjení rodinných vztahů. Pouze při identifikaci takového jevu a určení váhy jeho mimořádnosti v rodinných vztazích lze vyslovit závěr, že ztráta blízkého představuje u jednoho jedince větší újmu než ztráta blízkého u někoho jiného. Jen tehdy totiž lze ospravedlnit favorizaci určitých pozůstalých a stavět jimi vytrpěnou bolest nad příkoří jiných, kteří ve svém rodinném okruhu utrpí obdobnou ztrátu blízkého. V posuzovaném případě jednotliví poškození předložili soudu svá vyjádření, která dokládala jejich vztah k zesnulému, a aniž by odvolací soud každé z těchto vyjádření podrobně citoval, tak lze souhrnně uvést, že ze všech vyjádření poškozených vyplývá existence kvalitních mezilidských vztahů mezi zesnulým a poškozenými. Nelze pochybovat o důležitosti zesnulého pro poškozené, na druhou stranu vyjma manželky zemřelého, kde bylo uvažováno s individualizačními kritérii za vedení společné domácnosti (plus 20%) a účast při úmrtí poškozeného, resp. při dopravní nehodě, (plus 15%) nebyly shledány u žádných dalších poškozených taková individualizační kritéria, která by nárok poškozených zvyšovala (např. existenční závislost na zemřelém, vedení společné domácnosti apod.). V případě všech poškozených má odvolací soud za to, že základní částka by měla být modifikována s ohledem na specifickou okolnost na straně zemřelého spočívající v jeho vysokém věku a z tohoto důvodu byl základní nárok nemajetkové újmy u všech pozůstalých snížen o 1/4. Z čestného prohlášení [jméno] [příjmení], zetě zesnulého, je zřejmé, že sice nebyl se zesnulým v příbuzenství založeném pokrevní linií, nýbrž na základě manželského svazku s jeho dcerou. I přesto, zde byl výrazný pozitivní vztah k zesnulému (v podrobnostech viz čestné prohlášení jmenovaného), takže jej lze považovat za osobu zesnulému blízkou a za osobu, která splňuje kritéria ustanovení § 2959 občanského zákoníku a tedy osobu, která je oprávněna nárokovat náhradu nemajetkové újmy, jelikož jeho vztah

k zesnulému byl a je z popsaných důvodů srovnatelný se vztahy, které fungují obvykle mezi pokrevními příbuznými.

27. Dále se odvolací soud zabýval posouzením relevantních okolností na straně obžalovaného, tedy otázkou míry zavinění, jeho postoj k činu, dopadem události do sféry jeho a jeho rodiny, a jeho majetkové poměry. Obžalovaný čin spáchal z nedbalosti, avšak s plným zaviněním, neboť spoluúčast na zavinění nehody ze strany zesnulého nebyla zjištěna. Postoj škůdce může ovlivnit vnímání újmy pozůstalými; vstřícné chování, omluva či projevená lítost škůdce může zmírnit dopady nemajetkové újmy, naopak jeho lhostejnost, arogance ji může ještě prohloubit. V tomto případě ani nalézací soud, ani krajský soud neshledal u obžalovaného, že by se ke svému činu a jeho tragickému následku postavil výrazně sebekriticky, případně opakovaně vyjádřil lítost. Obžalovaný v rámci veřejného zasedání uvedl, že jej mrzí, že byl nespravedlivě obžalován a odsouzen. U obžalovaného tedy abscentuje potřebná míra sebereflexe, přičemž z obecného pohledu průměrný člověk obdařený svědomím bude způsobením smrti jinému bezpochyby sám otráven, častokrát se to projeví dokonce psychickými problémy. Jak již bylo konstatováno shora, je třeba vzít zřetel na okolnosti smrti především z pohledu počínání škůdce; větší dopad na prožívání sekundárních obětí má úmyslné usmrcení než usmrcení z nedbalosti. Pokud jde o zavinění obžalovaného, ten se svým jednáním dopustil nedbalostních trestných činů, které spočívaly v porušení důležité povinnosti uložené mu coby řidič motorového vozidla dle zákona o provozu na pozemních komunikacích. Konstatovanou nedbalost při páčání trestného činu lze vnímat jako neutrální prvek na rozdíl od situací, v nichž by pachatelovo jednání vykazovalo úmysl či v jeho rámci dokonce zvláště zavrženíhodný úmysl. Takové úmyslné jednání by pak bezesbýtku mohlo vést ke zvýšení příznávaného nároku.
28. Pokud se týká majetkových poměrů obžalovaného coby kritéria hodnocení nemajetkové újmy, je nezbytné takový prvek vnímat toliko v jeho quasimoderačním významu. Kritérium zkoumání majetkových poměrů obžalovaného nesmí představovat otázku, zda tento disponuje či nedisponuje výraznějším majetkem, jinými slovy, zda je bohatý či chudý. Proto ani jeho majetkové poměry nehrají roli pro odstupňování výše příznávaného nároku. Soudy jsou tedy v rámci adhezního řízení povinny zkoumat majetkové poměry obžalovaného, činí tak však jen s ohledem na to, aby výše náhrady pro obžalovaného nepředstavovala likvidační důsledek. Představuje tedy pouze určitý korektiv sloužící k eliminaci bezbřehých nároků na náhradu nemajetkové újmy. V kontextu daného případu je zřejmé, že majetkové poměry obžalovaného nejsou důvodem pro navýšení či snížení náhrad poškozeným, přičemž je namístě dodat, že je v posuzované věci dána existence pojištění podle zákona č. 168/1999 Sb. (o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), podle něhož by měla postupovat předmětná pojišťovna za součinnosti obžalovaného. Z obsahu spisu nevyplývá žádná okolnost, která by opodstatňovala právo pojišťovny proti obžalovanému jako pojištěnému na náhradu toho, co za něho bude plněno, tím spíše povinnost k náhradě nemajetkové újmy nemůže u obžalovaného vést k nějakým likvidačním důsledkům.
29. Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl tedy Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), f), odst. 2 trestního řádu k odvolání státního zástupce a poškozených, kteří uplatnili nárok na nemajetkovou újmu, napadený rozsudek částečně zrušil, a to ve výroku o trestu a ve výroci o nemajetkové újmě poškozených s týkající, a při nezměněném výroku o vině a výroku o náhradě škody týkající ve Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky rozhodl tak, jak je podáváno ve výroku tohoto rozsudku. K nároku Všeobecné zdravotní pojišťovny lze pro úplnost pouze dodat, že ten vyplývá z ustanovení § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění ve znění pozdějších předpisů, podle něhož má příslušná zdravotní pojišťovna vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na hrazené služby, které vynaložila v důsledku zaviněného protiprávního jednání této třetí osoby vůči pojištěnci. V projednávaném případě zdravotní pojišťovna vynaložila náklady na léčebné úkony vynucené protiprávním jednáním obžalovaného a toho tedy stihá povinnost zdravotní pojišťovně náhradu těchto nákladů uhradit.

30. Shora rozvedené úvahy krajského soudu, které vedly k přiznání nemajetkové újmy jednotlivým poškozeným, vyplývají pro přehlednost z níže uvedené tabulky, přičemž je nutno dodat, že dle výše uvedených kritérií by dceři zemřelého náležela přiznatelná nemajetková újma ve výši 511 875 Kč, avšak soud je při rozhodování o uvedených nárocích vázán žalobním návrhem, který nesmí překročit, proto bylo rozhodnuto o nemajetkové újmě v jí požadované výši, tj. v částce 500 000 Kč. Stejný závěr pak odvolací soud učinil i u pravnučky a pravníků, jimž bylo možno přiznat nemajetkovou újmu v částce 153 563 Kč, avšak při jejich požadavku 100 000 Kč byl odvolací soud vázán jejich návrhem, z tohoto důvodu bylo rozhodnuto podle § 228 odst. 1 trestního řádu o povinnosti obžalovaného uhradit na nemajetkové újmě pravnučce a pravníkům každému částku 100 000 Kč. Pokud manželka zemřelého, vnučky a zeť požadovali nemajetkovou újmu vyšší, než byla odvolacím soudem dle shora citovaných kritérií přiznána a stanovena, byli tito poškození odkázáni podle § 229 odst. 2 trestního řádu se zbytky svých nároků na nemajetkovou újmu na řízení ve věcech občanskoprávních.

Manželka – koeficient 20	
Návrh	800 000 Kč
Základ (20 x 34 125 Kč)	682 500 Kč
+ 20 % vedení společné domácnosti	136 500 Kč
+ 15 % účast na úmrtí	102 375 Kč
=	921 375 Kč
- ¼ věk zemřelého	230 343,75 Kč
Přiznaná náhrada nemajetkové újmy	691 031,25 Kč ÷ 691 031 Kč

Dcera – koeficient 20	
Návrh	500 000 Kč
Základ (20 x 34 125 Kč)	682 500 Kč
- ¼ věk zemřelého	170 625 Kč
Přiznatelná náhrada nemajetkové újmy	511 845 Kč
Přiznaná náhrada nemajetkové újmy	500 000 Kč

Vnučky – koeficient 10	
Návrh	300 000 Kč pro každou
Základ (10 x 34 125 Kč)	341 250 Kč
- ¼ věk zemřelého	85 312,50 Kč
Přiznaná náhrada nemajetkové újmy	255 937,50 Kč ÷ 255 938 Kč

Pravnučky a pravník – koeficient 6	
Návrh	100 000 Kč pro každého
Základ (6 x 34 125 Kč)	204 750 Kč
- ¼ věk zemřelého	51 187,50 Kč
Přiznatelná náhrada nemajetkové újmy	153 562,50 Kč ÷ 153 563 Kč
Přiznaná náhrada nemajetkové újmy	100 000 Kč

Zet' – koeficient 4	
Návrh	300 000 Kč
Základ (4 x 34 125 Kč)	136 500 Kč
- 1/4 věk zemřelého	34 125 Kč
Přiznaná náhrada nemajetkové újmy	102 375 Kč

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat do dvou měsíců od jeho doručení dovolání k Nejvyššímu soudu v Brně prostřednictvím soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni (§ 265c tr.ř., § 265e odst. 1 tr.ř.), a to ve trojím vyhotovení.

Dovolání mohou podat:

- a) nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoliv výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného,
- b) obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká (§ 265d odst. 1 tr.ř.).

Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 tr.ř.).

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 1, 2 tr.ř.).

Tábor 2. listopadu 2022

JUDr. Robert Pekárek
předseda senátu